

Posudek na diplomovou práci studenta Filosofické fakulty UK **Lukáše Čápa** na téma:
„SOUČASNÉ ZMĚNY VÝVOJE KULTURNÍ KRAJINY V ČR NA VYBRANÉM ÚZEMÍ
OBCE JENŠTEJN“

Posudek vypracoval: Ing. Michael Bartoš, CSc., Fakulta humanitních studií UK Praha,
katedra sociální a kulturní ekologie

Předkládaná diplomová práce Lukáše Čápa se v podstatě skládá ze dvou, do jisté míry samostatných avšak myšlenkově propojených částí. Prvou částí je velmi rozsáhlá, pečlivě zpracovaná a zároveň kritická literární rešerše, která je obsahem kapitol 3 až 6. Následuje pak vlastní terénní výzkum, jeho vyhodnocení, interpretace a diskuse výsledků. Celkem má práce 120 stran textu a 21 stran příloh. Je přehledně členěna a napsána srozumitelným jazykem.

Definovat pojem krajina je poměrně obtížné. Přestože je to výraz ve většině jazyků velmi starý a velmi hojně používaný, odborníci (zvláště u nás v čase reálného socialismu) se mu vyhýbali. Vždyť například v Zemědělském naučném slovníku z roku 1971 (SZN Praha, 1971) lze pod heslem „krajina“ najít pouze následující vysvětlení tohoto pojmu: „*Krajina – jako dřevařský polotovar je druhem řeziva, jež vzniká při podélném rozřezání kulatiny*“. S termínem „krajina“ se jaksi nepočítalo. Právě pro jakýsi „kulturní, nemateriální nános“ v tomto výrazu. Z tohoto důvodu jsou stále významné veškeré práce, které se zabývají studiem vztahu člověk – kultura – krajina. A právě tuto problematiku si zvolil předkladatel této předkládané diplomové práce.

Málokdy se stává, aby oponent závěrečné práce (v tomto případě diplomové práce) obtížně hledal věcnou, případně formální chybu, nepřesnost či nejasné vyjádření stavu věcí, tak jako je tomu v tomto případě. Na kvalitě předkládané práce se jistě odrazila i dlouholetá zkušenost vedoucího diplomové práce Dr. Lapky, který se problematikou kulturní krajiny dlouhodobě zabývá. Práce přehledně uvádí a komentuje jednotlivé koncepty chápání krajiny vybraných autorů v širším filosofickém kontextu.

Přestože považuji práci za téměř bezchybně napsanou, mám k ní několik drobných poznámek a připomínek, zejména formálního charakteru:

Co se týče první části práce – teoretického úvodu do dané problematiky, mám tyt připomínky:

- v této části mohl autor více „zabrousit“ do zahraniční literatury a objevit některá další pojednání o chápání krajiny jako existencionálního prostoru (například práce J.B.Jacksona: „*Discovering the Vernacular Landscape* (1984), a dalších
- pro úplnost by neškodilo zmínit v kapitole 5 Evropskou úmluvu o krajině (2000), příčiny jejího vzniku a její význam
- název kapitoly 6.1 – pouze v angličtině uvedený originál názvu díla nepůsobí vyváženě; možná by byl lepší název kapitoly 6.1. Dílo „*The morphology of landscape*“, zvláště když název kapitoly 6.3 je opět uveden v angličtině: Land use (lepší by bylo Využití území – land use)
- na straně 62 je zmíněna kniha L. Žáka (1947) „*Obytná krajina*“, avšak není uvedena její citace v kap. 9.1 Literatura; je uvedena jiná citace vycházející rovněž z jeho díla (Dvořáková, D. (Ed.), 2006. s. 69 – 88). (*Obytná krajina je stěžejní dílo naší odborné literatury týkající se vztahu člověk – krajina, avšak dnes, bohužel, těžko dostupná v mnohých, i univerzitních knihovnách*)

Co se týče druhé části práce – vlastního výzkumu – pak mám tyto připomínky:

- samotný název této kapitoly (7. Výzkum Jenštejn) není příliš jasný; lepší by bylo např.: „*Vlastní výzkum – případová studie Jenštejn*“, nebo pod.
- v kapitole týkající se zvolené metody by bylo dobře uvést citaci literatury zabývající se metodami kvalitativního výzkumu, např. Hendl (2005): *Kvalitativní výzkum*.
- postrádal jsem též přehlednou mapku umístění Jenštejna v rámci České republiky
- nenalezl jsem v textu, jak velký byl základní soubor respondentů, z něhož byl vybrán soubor výběrový

Velmi dobře a logicky je zpracována kapitola Diskuse a Závěr práce, z níž jsem si vypůjčil závěrečná slova, s nimiž nezbývá nic jiného, než souhlasit: „*kulturní krajina i přes množství autorů a prací, které se jí zabývají, představuje téma stále zdaleka ne zcela zmapované a uchopené, nabízející dostatek neprozkoumaných oblastí k dalšímu bádání*“.

Na závěr otázka pro studenta:

Jaký rozdíl cítíte v následujících dvou větách? Pokud ano, vysvětlete, proč?

„*Na území České republiky se nalézají dvě jaderné elektrárny*“ a „*V krajině České republiky se nalézají dvě jaderné elektrárny*“.

Celkové hodnocení práce:

Diplomová práce je velmi kvalitně zpracována jak po stránce věcné tak i formální. Domnívám se, přestože neznám ostatní práce vytvořené na Katedře kulturologie, že tato diplomová práce může být řazena mezi tzv. „vlajkové“ práce katedry. Doporučuji ji k obhajobě a hodnotím stupněm „**výborně**“.

V Českých Budějovicích, 3. září 2013

Michael Bartoš